

BIR YOSHLI BOLANING INQIROZ DAVRLARI VA SABABLARI

Ilmiy rahbar: **Davlatova Zebo Haydarovna**

Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabasi

Elmurodova Dildora Faxritdinovna

Annotatsiya: Bu maqolada bir yoshli bolaning inqiroz davrlari va uning sabablari haqida so'z yuritilgan. Bu davrda bola bilan munosabatlar haqida tariflanadi.

Kalit so'zlar: Psixologiya, bola, inqiroz, o'sish, bir yosh, rivojlanish.

Аннотация: В данной статье рассматриваются кризисные периоды годовалого ребенка и их причины. В этот период описываются отношения с ребенком.

Ключевые слова: Психология, ребенок, кризис, рост, возраст, развитие.

Abstract: This article discusses the crisis periods of a one-year-old child and its causes. During this period, the relationship with the child is described.

Key words: Psychology, child, crisis, growth, age, development.

"Boladagi inqirozmi? Bu qanday bo'lishi mumkin?"- Ko'plab kattalar hayratda qoladilar, bolalik timsollari befarqlik, farovonlik va mutlaq farovonlikning sodda suratlaridan iborat. "Axir bola hali hayotning haqiqiy qiyinchiliklariga duch kelmagan!" Darhaqiqat, bir yoshli bolakay katta yoshdagilarning qiyinchiliklarini bilmaydi, ammo psixologlar bolalikdagi inqirozlar inson bo'lish jarayonining ajralmas qismidir va hech kim ularni boshqarishmaydi. Eng yosh davrda bolaning manfaatlari o'rtasida muayyan maqsadlarga erishish (borib, ob'ektni olish ...) va ularning xohishlarini ro'yobga chiqarishga qodirlik yo'q. Inqirozning bosqichi psixologlar tomonidan rivojlanishning salbiy bosqichi sifatida emas, balki e'tiborga olinishi kerak. Rivojlanishning o'zi bajarilayotgan qiyinchiliklarni bartaraf etish paytigacha.

Dunyo va bola o'rtasidagi rivojlanish va umumiy uyg'unlik bir-biriga mos kelmaydi. Shuning uchun, bolaning shaxsiyati bo'lish uchun dunyo bilan doimiy

to'qnashuv va mavjud vaziyatdan norozi bo'lish muhim rol o'ynaydi. Qadamlarni bosib o'tishda qiyinchiliklarga duchor bo'lgan bolaning onasi uchun nafaqat "yordam berishni istagan", hysteriologiyani boshlashi hayratlantirmasligi kerak. Muammo shundaki, murakkab vaziyatda bola o'z ahvolini "mos keladigan muvozanat" ga olib keladigan kishi tomonidan unga berilgan yordamdan qoniqmaydi. Bunday holatda, bolaning o'zi "men mumkin" deb tekshiradi. Bu uning tashqi dunyosi bilan ziddiyatidir, yordam bermagan onasi va otasi esa qo'llab-quvvatlamadi. L.S.Vigotskiy o'zining yosh davrlarini tabaqalash nazariyasini ilmiy asoslab, ta'riflab bera olgan. Olim eng muxim psixik yangilanishlar haqida ilmiy va amaliy ahamiyatga molik muloxazalar bildirgan. Biroq, bu muloxazalarda ancha munozarali, bahsli o'rinlar ham mavjud.

Umuman L.S.Vigotskiyning yosh davrlarini tabaqalash nazariyasi [ilmiy-tarixiy ahamiyatga ega](#), uning rivojlanishni amalga oshiruvchi inqirozlar to'g'risidagi mulohazali va olg'a surgan g'oyalari hozirgi kunning talablariga mosdir. Har bir bola o'ziga xos bo'lgan darajada rivojlanadi. Ota-onalar 7 oydan beri yuradigan va o'z-o'zidan eb-ichgan Maksimga "onam" va "otam" deb aytadigan qo'shniga juda ko'p e'tibor bermasligi kerak. Farzandingizning kimdir rejasiga amal qilishlari shart emas. Shu sababli, bolaladagi inqirozga yordam berishning birinchi qoida "vaqt yo'q" va eng kichik yutuqlar uchun maqtov uchun uni sharmanda qilmaslikdir. Har bir bolaning boshqa rivojlanish tezligi bor. Bir yoshli bola hali jamoada muloqot qilishga tayyor emas, shuning uchun uyida qolish muddatini uzaytirishga harakat qiling, U bilan ko'proq muloqot qilish, siz kattalarga ishonishingiz mumkinligiga ishonch hosil qilishlari kerak va ular doimo o'sha erda. Ikkinchi qoida: bolaga murojaat qiling va uni qo'llab-quvvatlang. Nihoyat, uchinchi qoidalar chaqaloqning kun tartibi bilan bog'liq. Albatta, agar bola ko'chada bir oz vaqt sarf qilsa, etarlicha uxlamaydi, oilasida (ota-onalar bir-biri bilan muntazam ziddiyatli) asab tovushi bor - bularning barchasi bolaning inqiroz holatini yanada kuchaytiradi. Bolaning dunyodagi qarama-qarshiligi va bolaning imkoniyatlarini "qanday qilib yurish kerakligini" bilib turib, bir yil inqirozini boshdan kechirayotgan bo'lsa-da, uni faqat qiyinchiliklarga duch keltirishga urinib ko'ring.

Xulosa qilib aytsak, bir yoshli bolalik davri bola psixik taraqqiyotidagi eng muhim davrlardan biri bo'lib, bu davrda bolaning yetakchi faoliyati predmetlarni o'rganish bo'lib, bu orqali esa bolaning bilish jarayonlari: sezgi, diqqat, xotira, hayol, tafakkur, idrok, nutqining rivojlanishiga o'z hissasini qo'shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI: (REFERENCES)

1. Z.T.Nishonova, N.G.Kamilova, D.U.Abdullayeva, M.Xolnazarova "Rivojlanish psixologiyasi. Pedagogik psixologiya" 2017-y.
2. Неъматуллаева, С. (2020). Психология детей в возрасте 5-7 лет. Студенческий вестник, (5-1), 62-63.
3. Ne'matullayeva, S. (2022). MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA O'YIN TERAPIYASINI QO'LLASHGA OID QARASHLAR. Science and innovation, 1(B4), 444-449.
4. Nematullaeva, S. (2023). DEVELOPING COMMUNICATION SKILLS IN PRESCHOOL CHILDREN THROUGH GAME THERAPY. Horizon: Journal of Humanity and Artificial Intelligence, 2(4), 86-88.
5. Ne'matullayeva, S. (2022). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida oyin terapiyasini qo'llashda innovatsion usullar. O'zbekiston milliy universiteti xabarlari, 1(6).
6. Nematullaeva, S. (2023, April). The role of play therapy in a child's life. In Academic International Conference on Multi-Disciplinary Studies and Education (Vol. 1, No. 1, pp. 9-10).
7. Неъматуллаева, С. Х. (2023). Влияние Игровой Терапии В Формировании Личности Детей. Central Asian Journal of Literature, Philosophy and Culture, 4(2), 31-33.
8. Kizi, N. S. K. (2022). Use of Game Therapy in Preschool Educational Organizations.